

مقصود فیلسوفان از عقل

- مفهوم « دین » ما را به یاد «ایمان» می اندازد.
 - مفهوم « عرفان » « شهود و عشق » را تداعی می کند.
 - مفهوم « فلسفه » با عقل و عقلانیت گره خورده است.
- تاریخ فلسفه با تاریخ عقل پیوندی ناگسستنی دارد و تحولات معنا و محدوده ی عقل بر تحولات فلسفه تاثیر گذاشته است.

مقصود فیلسوفان از عقل:

۱- عقل به عنوان دستگاه تفکر و استدلال.

۲- عقل به عنوان یک موجود متعالی و برتر از ماده.

عقل به عنوان دستگاه تفکر و استدلال

- ۱- این کاربرد عقل همان معنای رایج بین مردم است.
- ۲- یکی از ابزارهای شناخت انسان است که به کمک آن به دانش ها و حقایق دست می یابد.
- ۳- انسان با عقل خود می تواند پی ببرد که کدام کار خوب است و کدام بد، کدام سخن درست است و کدام نادرست و همچنین با همین ابزار می تواند بداند کدام دین سعادت بخش است و کدام گمراه کننده.
- ۴- عقل یک ابزاری است که در ابتدای کودکی به صورت استعداد و قوه وجود دارد که باید با تربیت و تمرین به شکوفایی و فعلیت برسد.

- ۵- توانایی افراد در تعقل و استدلال متفاوت است، اما همه می توانند با تربیت و تمرین به درجات خوبی از عقلانیت دست یابند.
- ۶- برای هر تصمیم گیری درستی باید ابتدا عل خو را تقویت کرد و از آن بهره برد. حتی این عقل انسان است که می گوید باید با چه کسانی مشورت کرد.
- ۷- از آن جا که فلسفه با استدلال های عقلی محض سر و کار دارد، استفاده ی عقل در این دانش از سایر دانش ها بیشتر است و معمولا فلسفه را با عقل و استدلال های عقلی همراه می دانند.

عقل به عنوان یک موجود متعالی و برتر از ماده

- ۱- کاربرد دیگر عقل در فلسفه، برای موجوداتی است که از ماده و جسم مجردند.
- ۲- در قید زمان و مکان نیستند.
- ۳- این موجودات در افعال خود به ابزار مادی هم نیاز ندارند.
- ۴- در مواردی از خدا نیز به عنوان « عقل کل » یاد شده است.
- ۵- بسیاری از فلاسفه معتقدند که علاوه بر عالم طبیعت، عوالم دیگری هم وجود دارد که یکی از این عوالم، عالم عقل می باشد.
- ۶- فیلسوفان الهی می گویند بسیاری از فرشتگان که در کتب آسمانی از آن ها یاد شده است همین موجودات عقلانی، یعنی موجودات مجرد که در عالم عقل به سر می برند، هستند.
- ۷- علم این موجودات از طریق استدلال و کنار هم گذاشتن مفاهیم نیست.

۸- بلکه این موجودات حقایق اشیاء را « شهود » می کنند، به مفاهیم و استدلال مفهومی نیاز ندارند.

نکته: علم ما به وجود عقل مجرد، از طریق استدلال صورت می گیرد اما علم عقول مجرد به حقایق از طریق شهود صورت می گیرد نه استدلال.

۹- این فیلسوفان معتقدند که روح هر انسانی نیز استعداد رسیدن به مرتبه ی عالم عقول را دارد و می تواند حقایق را از طریق شهود به دست آورد.

۱۰- روح استعداد آن را دارد که با تهذیب نفس به مرتبه ای برسد که کاملاً از ماده مجرد شود و در عین استفاده از استدلال، همچون فرشتگان، بسیاری از حقایق را شهود کند.

ریز نکته: عقل به عنوان یک موجود متعالی و برتر از ماده را « مصداق های وجودی عقل » نیز می گویند.